

MOTORFERDSEL I UTMARK - TILLATELSE TIL FERDSEL I UTMARK I FORBINDELSE MED MERKING AV VILLREIN SØKER: NINA

Vedlegg:

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- Søknad mottatt 5. februar 2021, om tillatelse til motorferdsel i utmark i forbindelse med merking av villrein, en utvidelse av villreinprosjekter i Rondane.
- Søknad om dispensasjon til motorferdsel i utmark i forbindelse med villreinprosjektet i Rondane i perioden 2018-2021.
- Uttalelse fra Øyer fjellstyre med vedlegg - Grunneiers tillatelse for prosjektperioden 2018-2021.

Sammendrag:

Norsk institutt for naturforskning (NINA) søker om tillatelse til motorisert ferdsel (landing med helikopter) i forbindelse med innfangning og merking av inntil 8 villrein i Innlandet i 2021. I Rondane Sør er det planlagt å merke 3-5 dyr i 2021. Merkingen vil foregå i vinterperioden februar-mars, avhengig av værforhold. Dette inngår som en del av det villreinprosjektet «Villrein, ferdsel og forvaltning» som ble startet opp i 2016, et følgeprosjekt etter tidligere års prosjekter på villrein, arealbruk og menneskelig aktivitet. Hovedmålsettingen med følgeprosjektet er å undersøke endringer i arealbruk og trekk for villrein, sett i sammenheng med utvikling av ferdsel. Det skal merkes nye villrein med radiosendere i Rondane Nord (Grimsdalsområdet) og Rondane Sør. Det går i vinter dyr fra den sørlige delstammen i Øyerfjellet og det vil derfor kunne bli aktuelt å merke innenfor Øyer kommune i år. Etter kommunedirektørens vurdering vil ikke merking av villrein med helikopter medføre vesentlige negative konsekvenser for dyrene som blir merket eller føre til vesentlig skade eller ulempe på natur eller naturmiljøet - med dens biologiske og økologiske prosesser, jmf. Naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Kommunedirektøren foreslår med hjemmel i § 6 i *Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag* og med hjemmel i § 3 c i *Forskrift om motorferdsel i utmark for sårbare områder i Øyer kommune* at NINA får tillatelse til bruk av helikopter i forbindelse med merking av villrein i Øyer.

Saksutredning:

Norsk institutt for naturforskning (NINA) søker om tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med innfangning og merking av inntil 8 villrein i Innlandet i 2021. I Rondane Sør er det planlagt å merke 3-5 dyr i 2021. Merkingen vil foregå i vinterperioden februar-mars, avhengig av værforhold. Dette inngår som en del av villreinprosjektet «Villrein, ferdsel og forvaltning» som ble startet opp i 2016, et følgeprosjekt etter tidligere års prosjekter på villrein, arealbruk og menneskelig aktivitet. Hovedmålsettingen med følgeprosjektet er å

undersøke endringer i arealbruk og trekk for villrein, sett i sammenheng med utvikling av ferdsel. Det skal merkes nye villrein med radiosendere i Rondane Nord (Grimsdalsområdet) og Rondane Sør.

Det ble i 2019 merket 10 villrein med radiosendere. Disse senderne skulle i utgangspunktet være ut prosjektperioden, men det var flere av radiosenderne som falt av med bakgrunn i en feilprogrammering som førte til at dropp-off mekanismen utløstes på flere sendere. I 2021 er det derfor kun fire radiosendere som er fungerende og i bruk. To av disse er i Vulufjellområdet og to er i Rondane Sør (men ikke helt i de sørlige delene av område). Dette er bakgrunnen for at det nå er nødvendig å merke flere dyr det siste året av prosjektet.

Merkingen gjøres av personell fra NINA, veterinær og pilot/helikopter. Lokal personell (fjellopsyn) på bakken bistår merkingen etter behov. Fjellopsynet har som en del av sin aktivitet oppfølging av merkede villrein fra bakkenivå utover året. Det vil ikke gjennomføres noen form for motorisert ferdsel i vinterferie eller påskeferie for merking eller oppfølging.

Lovgrunnlaget:

Landing med helikopter i utmark er regulert gjennom *lov om motorferdsel i utmark og vassdrag*. Det følger av § 6 i denne lov at når særlige grunner foreligger kan kommunen gi tillatelse til bruk av motorfartøy eller luftfartøy som ellers ikke kan finne sted etter denne lov eller med hjemmel i loven.

De indre områdene av Øyerfjellet ligger innenfor det som er definert som sårbare områder iht. *forskrift om motorferdsel i utmark for sårbare områder i Øyer kommune*. Etter § 3 i denne forskrift kan motorkjøretøy på vinterstid nyttes til nødvendig transport i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser, herunder dyretellinger og liknende registreringer, etter oppdrag fra forskningsinstitusjon. Vilkaaret for denne bestemmelsen (§ 3 c) er at transporten forgår i samråd med kommunen.

Før eventuelt tillatelse kan gis, skal transportbehovet vurderes i forhold til behovet og mot mulig skade og ulemper for natur og naturmiljø. Det følger videre av Motorferdselloven at den ikke tar sikte på å hindre nødvendig ferdsel til anerkjente nytteformål, men at det er den unødvendige og fornøylespregede ferdselen som skal reguleres.

Saker vedr bruk av motorkjøretøyer i utmark skal videre vurderes etter Naturmangfoldlovens (nml) §§ 8-12.

Uttalelser:

Iht fjellovens § 12 tredje ledd er fjellstyret tillagt beslutningsmyndighet som grunneier i forbindelse med motorferdsel i utmark. Øyer fjellstyre har hatt saken til uttalelse. Øyer fjellstyre har den 9. februar sendt over uttalelse i forbindelse med saken. Det ble i 2018 gitt tillatelse til prosjektet fra fjellstyret og de fastholder på grunneiers (fjellstyrets) tillatelse til bruk av helikopter i forbindelse med prosjektet fra den gang. Øyer fjellstyre påpeker at det i år er villrein fra den sørlige delstammen i Øyerfjellet og at det derfor kan være svært aktuelt å merke innenfor Øyer kommunes grenser. Videre vises det til at oppfølgingen fra

bakkenivå er en naturlig del av fjelloppsynets aktivitet og det trengs således ingen nærmere tillatelse for dette.

Vurdering:

I Øyer kommune er det en streng praksis når det gjelder motorferdsel i utmark. Formålet med motorferdselloven er - «ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark med sikte på vern om naturmiljøet og fremme trivselen». Det følger videre av loven at den ikke tar sikte på å hindre nødvendig ferdsel til anerkjente nytteformål, men at det er den unødvendige og fornøyelsespregede ferdselen som reguleres.

Etter kommunedirektørens vurdering vil en fortsettelse av prosjektet med GPS-merking av villrein gi ny kunnskap og forståelse av endringer i arealbruk og trekk for villrein, sett i sammenheng med utvikling av ferdselen i Rondane. Ny kunnskap om endring i arealbruk og trekk vil danne et godt grunnlag for et framtidig samarbeid om forvaltning av villreinen innenfor dette års-leveområdet. Det anses derfor viktig at prosjektet får mulighet til å fullføre merkingen i 2021, da dette vil gi god kunnskap for de ulike aktørene i videre forvaltning.

Om vinteren er villreinen sårbar mht. stress og det er viktig at dyrene ikke blir jaget over lengre distanser. Merkingen av villrein med helikopter er svært effektivt. NINA har lang erfaring med dette og det benyttes egne godkjente veterinærer som foretar bedøvelse av dyrene, samt erfarne piloter. Kunnskapsgrunnlaget med merking av villrein med helikopter vurderes derfor til å være godt, og til ikke å medføre vesentlige negative konsekvenser for dyrene som blir merket under normale forhold. Det er viktig at det vurderes faren for stress på dyrene som skal merkes hvis snødybden øker vesentlig.

Etter kommunedirektørens vurdering vil ikke merking av villrein med helikopter medføre vesentlige negative konsekvenser for dyrene som blir merket eller føre til vesentlig skade eller ulempe på natur eller naturmiljøet - med dens biologiske og økologiske prosesser, jfr. naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Det minnes om at alle øvrige nødvendige tillatelser vedrørende innfangning, grunneiers tillatelse til motorisert ferdsel, dispensasjoner fra verneforskrifter etc. må innhentes av NINA før oppstart.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Med hjemmel i § 6 i *Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag* og med hjemmel i § 3 c i Forskrift om motorferdsel i utmark for sårbare områder i Øyer kommune får Norsk institutt for naturforskning (NINA) tillatelse til bruk av helikopter i forbindelse med merking av villrein i Øyer.

Tillatelsen gjelder på følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder innenfor Øyer Statsallmenning.
- Merkingen skal foregå i perioden februar – mars 2021.

- Det skal ikke foretas lavtflyging til og fra merkeområdet og bruken av helikopter skal begrenses til et minimum.
- Under merking er det viktig at man unngår unødig jaging og stress av dyrene.
- All motorferdsel skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljø og mennesker.
- Søker er ansvarlig for å innhente grunneiers tillatelse.

Ådne Bakke
Kommunedirektør

Linda Hovde Nordås